

Θυμιατό και Θυμίαμα

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Θυμιατό

Τα θυμιατά που χρησιμοποιούμε στους Ιερούς Ναούς είναι κινητά μεταλλικά σκεύη που στο κάτω μέρος δέχονται τα αναμμένα κάρβουνα ή καρβουνόσκονη. Εξαρτώνται από τέσσερις αλυσίδες με δώδεκα κουδουνάκια. Συμβολίζουν τους τέσσερις Ευαγγελιστές και τους δώδεκα Αποστόλους αντίστοιχα. Η βάση του θυμιατού συμβολίζει την ανθρώπινη φύση του Χριστού μέσα στα σπλάχνα της

Παναγίας Μητέρας Του. Τα ανάμενα κάρβουνα συμβολίζουν το πυρ της θεότητας. Είναι η βάτος η φλεγόμενη αλλά μη κατακαιομένη. Η φωτιά συμβολίζει και τη Θεία Αγάπη που ως φωτιά καίει την καρδιά του κάθε πιστού.

Θυμίαμα καλείται από τα αρχαία χρόνια το αρωματικό ρετσίνι ή το κόμμι που βγαίνει από τις τομές στον κορμό του δέντρου λίβανος εξ ου και λιβάνι. Είναι ένα από τα τρία δώρα που προσέφεραν οι τρεις Μάγοι στον Κύριο μας. Συμβολίζει την προσευχή μας που ανέρχεται όπως ο καπνός, στο θρόνο του Θεού. Όπως δηλαδή το λιβάνι συναντάται με το αναμμένο κάρβουνο και δεν μένει εκεί, αλλά αφού θερμανθεί ανέρχεται προς τα άνω και σκορπίζει την ευωδία, έτσι και οι ψυχές μας με ζεστή και θερμή πίστη προσευχόμενες, δεν πρέπει να κολλούν στα γήινα υλικά όταν λατρεύουν το Θεό, αλλά να φτερουγίζουν προς τα άνω μυροβλύζουσες, απαγκιστρωμένες από τις υλικές μέριμνες.

Το θυμίαμα στη λατρεία του Θεού χρησιμοποιούνταν και από τους Εβραίους και από τους ειδωλολάτρες. Ήταν δείγμα αναγνώρισης της υπερέχουσας αξίας του Θεού, ήταν σύμβολο υποταγής και αφοσίωσης. Στο σπίτι καλό είναι να προσφέρεται θυμίαμα τακτικά και να συνοδεύεται πάντοτε με κάποια προσευχή. Οι πνευματικοί συμβολισμοί του θυμιάματος είναι:

1. Το θυμίαμα εν πρώτοις συμβολίζει την προσευχή, που ανεβαίνει προς τον θρόνον του Θεού. " Κατευθυνθήτω η προσευχή μου ως θυμίαμα ενώπιόν Σου. . . " Είναι η ορμή της ψυχής προς τα άνω. Και ταυτόχρονα συμβολίζει και την ζέουσαν επιθυμία μας να γίνει η προσευχή μας δεκτή " εις όσμήν ευωδίας πνευματικής ".

Γράφει ο ιερός Χρυσόστομος " Ὡσπερ το θυμίαμα και καθ' εαυτό καλόν και ευώδες, τότε δέ μάλιστα επιδείκνυται την ευωδίαν, όταν ομιλήση τώ πυρί. Ούτω δέ και η ευχή καλή μέν καθ' εαυτήν, καλλίων δέ και ευωδεστέρα γίνεται όταν μετά και ζεύσεως ψυχής αναφέρεται, όταν θυμιατήριον η ψυχή γένηται και πύρ ανάπτη σφοδρόν ". Γι ' αυτό και πρέπει, όταν προσεύχεται κανείς, καλόν είναι να καίει θυμίαμα στο σπίτι.

2. Συμβολίζει ακόμη τις γλώσσες πυρός της Αγ. Πεντηκοστής, όταν ο Κύριος εξαπέστειλε στους Μαθητές Του το Πανάγιό Του Πνεύμα " έν είδει πυρίνων γλωσσών ". Στην ευχή που λέγει ο ιερεύς, όταν ευλογεί το θυμίαμα στην Πρόθεση, αναφέρει " Θυμιάμά Σοι προσφέρομεν Χριστέ ο Θεός εις οσμήν ευωδίας πνευματικής, ο προσδεξάμενος εις το υπερουράνιόν Σου θυσιαστήριον, αντικατάπεμψον ημίν την χάριν του Παναγίου Σου Πνεύματος ". Με το θυμίαμα δηλ. ζητούμε από τον Κύριο να μάς στείλει την αγιοπνευματικήν Του χάρι. Γι' αυτό και οι πιστοί, όταν τους θυμιάζει ο Ιερεύς, κλίνουν ελαφρώς την κεφαλή σε δείγμα αποδοχής της χάριτος αυτής. Ο Άγ. Συμεών Θεσσαλονίκης ερμηνεύει ως εξής την σημασίαν του θυμιάματος : " Δηλοί την απ' ουρανού χάριν και δωρεάν εκχυθείσαν τώ κόσμω διά Ιησού Χριστού και ευωδίαν του Πνεύματος και πάλιν εις τον ουρανόν δι' αυτού αναχθείσαν".

3. Το ευώδες θυμίαμα συμβολίζει εξ άλλου και τον αίνον, που απευθύνεται προς τον Θεό. Η καύση του θυμιάματος σημαίνει τη λατρεία και τον εξιλασμό. Το δέ ευχάριστο συναίσθημα, που δημιουργείται από το άρωμα του θυμιάματος σε όλο το χώρο του Ι. Ναού, σημαίνει την πλήρωση της καρδιάς μας από τη θεία ευαρέστηση, που είναι ο καρπός της αγάπης μας προς το Θεό. Στην περίπτωση αυτή κάθε πιστός μετατρέπεται σε " ευωδίαν Χριστού ".

4. Το δέ θυμιατήριον, όπου καίγονται τα κάρβουνα και τοποθετείται το θυμίαμα, συμβολίζει την κοιλίαν της Θεοτόκου, η οποία δέχθηκε στα σπλάχνα της σωματικώς την Θεότητα, που είναι " πύρ καταναλίσκον ", χωρίς να υποστή φθοράν ή αλλοίωση. Κατά τον άγιο Γερμανό, Πατριάρχη Κων/λεως " Ο θυμιατήρ υποδεικνύει την ανθρωπότητα του Χριστού, το πύρ την θεότητα και ο ευώδης καπνός μηνύει την ευωδία του Αγίου Πνεύματος προπορευομένην ". Και αλλού " Η γαστήρ του θυμιατηρίου νοηθείη αν ημίν η ηγιασμένη μήτρα της Θεοτόκου φέρουσα τον θείον άνθρακα Χριστόν εν ώ κατοικεί πάν το πλήρωμα της θεότητος σωματικώς. Διό και την οσμήν της ευωδίας αναδίδωσιν ευωδιάζον τα σύμπαντα ". Με απλά λόγια και ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός περιγράφει αυτόν τον συμβολισμόν, λέγοντας " Το θυμιατό σημαίνει την Δέσποινα, την Θεοτόκο. Όπως τα κάρβουνα είναι μέσα στο θυμιατό και δεν καίεται, έτσι και η Δέσποινα η Θεοτόκος εδέχθηκε τον Χριστόν και δεν εκάηκε, αλλά μάλιστα εφωτίσθηκε.

5. Στην Αποκάλυψη ο Ευαγγελιστής Ιωάννης γράφει για χρυσό Θυμιατήρι: «λιβανωτόν χρυσούν». Απ' αυτό ανέβηκε ο καπνός των Θυμιαμάτων μαζί με τις προσευχές των άγιων ενώπιον του Θεού (Αποκ.8/η',35). Σε άλλο σημείο της Αποκαλύψεως (5/ε',8) ο Ευαγγελιστής Ιωάννης ταυτίζει το Θυμίαμα με τις προσευχές των άγιων. Εκεί γράφει για τους εικοσιτέσσερις πρεσβυτέρους οι όποιοι προσκύνησαν το Αρνίον «έχοντες έκαστος κιθάραν και φιάλας χρυσας γεμούσας θυμιαμάτων, αι είσιν αι προσευχαί των άγίων». (Δηλαδή: έχοντας ο καθένας κιθάρα και φιάλες χρυσές γεμάτες θυμιάματα, που είναι οι προσευχές των αγίων).

Με το θυμίαμα που προσφέρουμε την ώρα της προσευχής υποβοηθείται η ανάταση της ψυχής προς τα υψηλά «άνω σχώμεν τάς καρδίας». Όπως το θυμίαμα θερμαινόμενο στον άνθρακα ανέρχεται προς τα άνω ευωδιάζοντας το περιβάλλον, έτσι και η ψυχή του πιστού με θερμή πίστη πρέπει να πτερουγίζει προς τα άνω μυροβλύζουσα, απαγγιστρωμένη από τις υλικές μέριμνες. Η βάση του θυμιατηρίου υποδεικνύει την ανθρωπότητα του Χριστού, η φωτιά την θεότητα Του και ο ευώδης καπνός μάς «πληροφορεί» την προπορευόμενη ευωδία του Αγίου Πνεύματος.

Ο Μωυσής υπακούοντας στον Θεό κατασκεύασε και τοποθέτησε στη Σκηνή του Μαρτυρίου Θυσιαστήριο του Θυμιάματος (Έξοδ. 30: 1-10). Ο τρόπος παρασκευής του Θυμιάματος διδάχθηκε από τον ίδιο τον Κύριο (Έξοδ. 30: 34-36). Η προσφορά Θυμιάματος στην Παλαιά Διαθήκη αποτελούσε εντολή του Θεού. Έπρεπε να προσφερθεί Θυμίαμα στην αρχή της ημέρας το πρωί και το βράδυ με το άναμμα των Λύχνων (Έξοδ. 30: 7-8).

Αυτή η καλή συνήθεια μεταφέρθηκε και στη χριστιανική λατρεία. Ιδιαίτερα προσφέρεται Θυμίαμα στον Εσπερινό με το ιλαρό φως της δύσεως του Ηλίου και στο ψάλισμο του δεύτερου στίχου του 140 Ψαλμού, όπου ψάλλεται το

“κατευθυνθήτω η προσευχή μου ως θυμίαμα ενώπιόν σου”. Παρακαλούμε τον Κύριο να ανεβεί η προσευχή μας προς τον θρόνο Του, όπως ανεβαίνει το ευωδιαστό Θυμίαμα προς τον ουρανό.

Το θυμιατό

Όταν πηγαίνουμε στην εκκλησία, ο Παπάς χρησιμοποιεί το θυμιατό για να ευλογήσει εμάς και τις εικόνες. Το θυμιατό έχει μέσα θυμίαμα. Το θυμίαμα προέρχεται από δέντρα κι όταν καίγεται βγάζει καπνό και μυρίζει ωραία. Αυτό μας θυμίζει τους Τρεις Μάγους που έφεραν δώρα στο νεογέννητο Χριστό. Ο καπνός πηγαίνει ψηλά στον ουρανό, όπως ακριβώς πάνε οι προσευχές μας.

- Το δαχτυλίδι μάς θυμίζει τον Θεό.
- Η κορυφή συμβολίζει την Αρχή «Αλφα».
- Οι 4 αλυσίδες θυμίζουν τους 4 Ευαγγελιστές.
- Τα 12 κουδουνάκια θυμίζουν τους 12 Αποστόλους.

Μαθαίνουμε να χρησιμοποιούμε το θυμιατό στη Βίβλο

«Κι ένας άλλος άγγελος ήρθε και στάθηκε στο βωμό κρατώντας ένα χρυσό θυμιατό. Και του δόθηκαν πολλά θυμιάματα για να τα προσφέρει μαζί με τις προσευχές όλων των αγίων στο Χρυσό Βωμό μπροστά στο θρόνο του Θεού. Και η ευωδία των θυμιαμάτων, μαζί με τις προσευχές των πιστών, ανέβηκαν από το χέρι του αγγέλου μπροστά στον Θεό».

Αποκάλυψη 8:3-4

- Ο σταυρός θυμίζει τον Άγιο Κωνσταντίνο και πόσο πολύ αγαπούσε τον Θεό.
- Το κάλυμμα συμβολίζει τον Παράδεισο.
- Το δοχείο της φωτιάς θυμίζει ότι χρειαζόμαστε το Άγιο Πνεύμα για ζωή και φως.
- Το κάτω δοχείο συμβολίζει τη Γη.
- Η βάση συμβολίζει το τέλος «Ωμέγα»

Το λατρευτικό αυτό μέσο δημιουργεί κατανυκτικό κλίμα προσευχής και ελκύει την αγιαστική χάρη του Θεού. Η ευλογία του Θυμιάματος κατά την τελετή της

Προσκομιδής δείχνει καθαρά τη μεγάλη ωφέλεια, που προξενείται στους εκκλησιαζόμενους από την προσφορά του Θυμιάματος. Λέει χαρακτηριστικά εκεί ο ευλογών λειτουργός: “Θυμιάμά σοι προσφέρομεν, Χριστέ ο Θεός ημών, εις οσμήν ευωδίας πνευματικής· ό προσδεξάμενος εις το υπερουράνιόν σου θυσιαστήριον, αντικατάπεμψον ημίν την χάριν του παναγίου σου Πνεύματος”. (Δηλαδή: Θυμίαμα σ’ Εσένα προσφέρουμε, Χριστέ Ύψιστε Θεέ, ως οσμή ευωδίας πνευματικής· αυτό, αφού δέχθηκες στο υπερουράνιό Σου Θυσιαστήριο, στείλε πίσω σε μας τη χάρη του παναγίου Σου Πνεύματος). Έκπληξη προκαλεί το ότι τα ίδια λόγια περίπου χρησιμοποιεί ο λειτουργός και για την προσφορά των Τιμίων Δώρων στη Θεία Λειτουργία: “ Όπως ο φιλόανθρωπος Θεός ημών, ο προσδεξάμενος αυτά εις το άγιον και υπερουράνιον και νοερόν αυτού θυσιαστήριον εις οσμήν ευωδίας πνευματικής, αντικαταπέμψη ημίν την θείαν χάριν και την δωρεάν του Αγίου Πνεύματος, δεηθώμεν”. (Δηλαδή: Με σκοπό ο φιλόανθρωπος Θεός μας, που δέχθηκε αυτά στο άγιο και υπερουράνιο και πνευματικό Του Θυσιαστήριο ως οσμή ευωδίας πνευματικής, να στείλει πίσω σε μας τη θεία χάρη και τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος, ας παρακαλέσουμε).

Όταν ο λειτουργός θυμιάζει τους πιστούς, αυτοί πρέπει να προσκυνούν ευλαβικά προσδοκώντας την ευλογία και τη χάρη του Θεού. Όταν ο λειτουργός θυμιάζει τις εικόνες των αγίων, επιζητεί τις μεσιτικές προσευχές τους προς τον Κύριο για βοήθεια των μελών της στρατευομένης Εκκλησίας. Δυστυχώς Πολλοί χριστιανοί, όταν τους θυμιά ο Ιερέυς, παραμένουν ακίνητοι (σάν κολώνες). Και τούτο, ασφαλώς, λόγω άγνοιας. Η μικρή υπόκλιση είναι δείγμα ότι συμμετέχουμε στα τελούμενα. Εκτός από τον Ι. Ναό, είναι καλό και στο σπίτι να προσφέρεται θυμίαμα τακτικά και να συνοδεύεται πάντοτε με ολοκάρδια προσευχή.

Οι τρεις περιφερειακές αλυσίδες του Θυματηρίου, που κρατούν τη βάση, συμβολίζουν την Αγία Τριάδα. Η κεντρική αλυσίδα, που ανεβοκατεβάζει το κάλυμμα, συμβολίζει τον Υίο του Θεού που κατέβηκε στη γη και αναλήφθηκε στους ουρανούς, για να σώσει τον άνθρωπο. Οι δώδεκα Κωδωνίσκοι με τον ευχάριστο ήχο τους συμβολίζουν τους δώδεκα Αποστόλους, οι οποίοι κήρυξαν και διαλάλησαν παντού τη Θεότητα του Χριστού και τη λύτρωση που πρόσφερε με τη θυσία Του στον Σταυρό. Η βάση του Θυματηρίου, δηλαδή το κάτω ημισφαίριο, συμβολίζει τη Θεοτόκο, η οποία δέχθηκε τον Κύριο της δόξης, ο οποίος εδώ συμβολίζεται με τα αναμμένα κάρβουνα. Σύμφωνα με άλλη ερμηνεία η βάση συμβολίζει τη γη, ενώ το κάλυμμα τον ουρανό.

Ο ευώδης καπνός, όπως φαίνεται καθαρά στην Αποκάλυψη, συμβολίζει τις προσευχές των αγιασμένων πιστών και την εξαγιαστική χάρη του Άγιου Πνεύματος.

Πηγή: euxh.gr